

Brașov, 27 August v.

Abia își mai aducă aminte omenii în Germania, ca să fi fost vre-odată o lipsă atât de mare de grâne, ca în anul acesta. Numai în anul 1847, când a fost chiar fomete, s'a mai pomenit atâta lipsă de cereale, ca acum.

Acastă lipsă a produs, firesc, mare nemulțumire în popor, care abia mai poate trăi de pe-o di pe alta. Grânele au ajuns la un preț ne mai pomenit de mare.

În Germania de nord fâna de grâu este nutremântul principal al populației, prin urmare nu e lucru mic, decât poporul trebuie să plătească prețul aproape în doi pentru nutremântul său cel mai necesar. Dér și cartofii, cari joca asemenea un rol principal la nutrirea populației germane, sunt mai scumpi ca or și când.

Decă astăzi lipsa în Germania este așa de mare, cauza este politica economică inaugurată de Bismarck prin introducerea vamei pe cereale. Acum, în anul acesta de lipse, se vedă urmările stricătioase ale acestei politici economice, căci pe când ar trebui să între în țară cereale în masse cât mai mari, relațiile comerciale odată stabilite împedă acesta și din cauza intereselor unui grup de mari proprietari trebuie să sufere milioanele.

Acum se dice, că și cancelarul actual, d-lu de Caprivi, are să sufere în urma sistemului amintit de vamă pe cereale. Împăratul Vilhelm adevă să fi dorit de multă cassarea acelei vame, dér d-lu Caprivi a declarat, că acesta nu se poate așa curând din cauza tractatelor comerciale existente. Urmarea a fost scumpețea de astăzi și nemulțumirea în popor, care a adus apă pe moră

mai ales partidei social-democratice.

Din cauza acesta se vorbește de-o mare încordare între împăratul și cancelarul Caprivi și se crede, că pozițiunea acestuia ar fi sdruncinată, și că generalul Waldersee, care a fost distins de împăratul în timpul din urmă, ar fi destinat să fiă succesorul lui.

Este dér și situațiunea internă economică, care face să crească îngrijirile în sinul poporului german și crează un fel de indispozițiă generală, la care se mai adaugă și iritațiunea din cauza frățietății ruso-franceze.

Nu mai incupe în două, că Germania are mijloce de ași ajuta, dér nu fără o încordare însemnată a puterilor sale economice. Ori cine va fi chemat în fruntea guvernului și oricât de mult s'ar face pentru armată și organizarea ei, Germania nu va fi mulțumită până când nu se va face ceva și pentru popor și pentru ușurarea vieții lui.

Nu-i destul, că înarmările iau dimensiuni din di în di mai mari, că sarcinile publice impuse poporului prin imensele cheltuieli pentru armată se tot îmulesc, în loc să se micșoreze? Să nu se facă posibil nici măcar atâta acestui popor îngreiat cu un militarism atât de rigoros și costisitor, ca să-și potă procura pânea de toate zilele cu un preț suportabil pentru el?

Intr'adever, lipsa de grâne trebuie să provoce cugetarea serioasă a omenilor de stat germani asupra sortii economice a populației din Germania, care nu se poate ferici numai cu puscă de sistemul nou și cu chivere prusiane.

CRONICA POLITICĂ.

— 27 August (8 Sept).

„Budapesti Hirlap” publică cu data de 2 Septembrie un articol intitulat: *Rușii, Românii și Ardealul*. În acest articol memorata fôia vră să arate, că Rusia umblă să câștige România pentru alianța ruso-franceză în potriua monarhiei noastre, oferindu-i în schimb Transilvania. Articolul și-lă basază fôia ungurescă pe o corespondență, ce a primit-o „Românul” din Bucuresci dela un diarist rus din Paris și în care diaristul rus asigură, că „în cercurile guvernamentale ruse s'a ridicat cestiunea, de a se propune România schimbarea noiei Basarabie cu Dobrogea, despre care se crede în sferele militare rusești, că are pentru Rusia o importanță strategică, ce n'ar ave-o Noua Basarabie.” În scrisoarea sa către „Românul”, diaristul rus mai adaugă: „Fiți cu noi și frații voștri din Transilvania vor fi uniți la patria loră.” Cuvintele acestea se n'ntelege, că au produs senzațiă în presa ungurescă, care le comentază cu viu interes.

— Un diar franceș din provincia publică un articol subscris de Iules Delahaye, în care dice, că amicitia ruso-franceză este a se datori fostului ministru de externe Flourens. El a fost cel dintâi, care a cutezat să dică reprezentantului țării: „Rusia și Franța au un dușman comun: Germania; în ori ce țară potă ave ele interese comune; cine le împedă pe amândou, se facă o alianță?” Planul lui Flourens întâmpină însă resistență în consiliul de ministri. „D-ta crești așa ceva?” esclamară colegii lui Flourens. „Ce scandal în partida republicană, ce scandal în Europa!” — „Soi”, răspuse Flourens, „ași fi mare, așa încât l'ar pută împedea pe împăratul Germaniei, să nu mai ia șampaniă, dér tot așa de bine l'ar conștrînge să ne redea Alsația-Lotaringia.” Domnul Spuller, care urmă după Flourens, dice, că planurile acestuia sunt halucinațiuni și se feri să continue

negotiațiile. Abia Ribot le-a reînviat trimițându pe Flourens cu o misiune la Petersburg. La fine citază Delahaye următoarele cuvinte exprimate de un amic al lui Flourens: „O alianță a republicei cu Țurul pe timpul ministerului Flourens ar fi fost pacea pe 20 de ani; astăzi însemnă un război sigur și apropiat!”

O scrisoară a D-lui Alexandru Mocsonyi.

D-lu V. Babeșu ne trimite spre publicare următoarea scrisoară, ce a adresat-o d-lu Dr. Alexandru Mocsonyi Comitetului partidei noastre naționale în Sibiu și care a fost cetită de d-lu președinte în ședința comitetului:

Birchis, în 14/26 August 1891.

Domnii mei!

De un timp mai îndelungată se continuă prin anumite foi de dincolo de Carpați în sinul partidului național de dincoace, o agitațiune. Natura cestiunei, împrejurul căreia se învârtesc aceste agitațiune, precum și caracterul întreg, ce-lă portă acesta agitațiune, ne au pus în imposibilitatea, de a ne ingera ori și cum în acesta învălmășală. Locul convenit pentru acesta mi se pare a fi comitetul național. Momentul potrivit acela al întrunirii comitetului. De aceea adresez aceste litere comitetului, care fără îndoială se va ocupa și de cestiunile relative la memorand.

În cât pentru publicarea unui memorandum politic în scopul d'a orienta opiniunea publică asupra situației noastre, precum cred, nu există divergențe esențiale între membrii comitetului.

Nu așa este însă cu cestiunea despre prezentarea unui memorandum la tron. În acesta privință subversază agere contraste în sinul comitetului. La aceste contraste se referă cunoscuta agitațiune jurnalistică. Nu potă să soi decât acesta cestiune într'adever a dată îndemnul acestei agitațiuni, sau că ea s'a folosit numai de pretest. Fia ori și cum,

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

(7)

PILLONE.

Novelă, de G. Bergsoe, tradusă de Ucu Paolo.

„În noptea următoare începură ér nădrăvăniile, cu aceeași liniște înăbușită și cu aceeași grabă tainică.

„Intâlnirea cu Pillone și aflarea uși secrete imi reapărură în mintea mea, și fără să șoiu pentru ce, îlă pusei în legătură pe ôșpele mele de-asupra, cu vila misterioasă cu ferestriile și ușile ei zăvorite. Atunci auzii érăși alunecarea aceea pe lângă părete; de astădată mi-se părură, că căduse o farfuriă jos pe trepte. În momentul acela mă sculai, mă dușei la ferestra, pe care o deschisei fără șgomot și de acolo văđui o scenă curioasă.

„Dintr'o porțiă mică, care se părea, că servise Iesuiilor de eșire, pași o figură femească cu vâlu desu pe față și cu o lampă de nopte în mână. Unu moment se opri, pentru ca să se convingă, decât totul e liniștit. Apoi închise porțița și dispărură în via întunecoasă, ca și un licuriciu, care umblă prin ierbă și care acum apare, acum dispăre. Încă odată văđui razele luminoase ale

lampei pe poteca, ce ducea la vilă, apoi nu mai văđui nimic.

„Două ore întregi stătui la postul meu, ca o sentinelă, care așteptă un atac al dușmanului. Se crepă de diuă și o fași slabă roșetică se ivi pe orizont, când érăși auzii dinspre vilă nise pași încoțșori — érăși se deschise porțița și necunoscuta dispărură.

„În diua următoare cercetai cu deamăruntul via și grădina vilei, dér înzădar. Nu putui descoperi nici o urmă pe cărările acoperite cu mușchiu; porțile erau închise și vila însăși sta ca totu-deuna tristă și tăcută.

„Nici în diua acesta nu se arată dama străină. Dér sănătatea ei trebuie că făcuse progrese însemnate, căci de câte-ori chiamam câte-unu servitor al ospătării, mi-se spunea, că la trimisă dama străină cu epistolele la post. Era o corespondență lăpăț forțe remarcabilă!

„A doua și a treia nopte se petrecu totu același spectacol. Totu-deuna cam pe la două ore după međul nopții, se ivea lumina, tot-deuna ea dispărea pe poteca către vila murtă, și cu tôte că din locul meu de observațiune puteam vedé edificiuul, imi era imposibil să soi, că lumina dispărea în vilă, fiindcă feres-

trile erau închise cu mare îngrijire. Totuși aveam o pre-înțire aproape sigură, că ținta damei misterioase e vila murtă, de aceea mă hotărui, ca eu singur să joc rolul de polițist și să cercetez afacerea.

„Intr'o dimineță, frumoasă plecai la Sorrent și mi cumpărai din târgu o lampă, tocmai ca aceea, care-mi ațșasă curioșitatea.

După aceea plecai acasă, cercai revolverul meu, îlă încărcai și apoi i dișei lui Nicola, să nu mă aștepte în noptea acesta, fiindcă mă ducu cu nise pescari să scot în revărsatul zorilor plasele din apă. Cătra apusul sôrelui mă dușei într'adever la țermure, imi închirai o barcă, care mă dușe până la finea golfului. Aici petrecui până se făcu întunecul, apoi mă dușei cu barca până la marginea stâncilor, spunându-le pescarilor, că mă întorc acasă prin galerii.

„Nu tăgădușcu, că inima mi începă să svăcnescă cu putere, când pășiam printre stâncile acestea pustii, cari mi-se păreau în întunecul încă odată atâtu de înfiorătoare și unde lilieci, cari sburau împrejurul meu, erau singuri mei tovarăși.

„Marea șgomotată răsuna sinistru prin boltiturile stâncilor. Credeam, că luna va răsări și-mi va lumina cel puțin intrarea de către mare. Dér o negură umedă, care atunci se ridicase din mare, făcu, ca luna să apară numai ca un disc roșetic pe cer, care încurând dispărură cu desăvârșire. Inoetă și cu mare băgare de sémă intrai în ambitul principal, numărându fi-care deschiștura de lumină, pe lângă care treceam. În fine mă opri lângă galeria a opta — aici era intrarea către vila murtă și aici mi-am aprins lampă.

„Ce curioasă mi-se părură acum iocna sfântului cu podoba sa! Tremura și se juocă în rațele lampei; se părea, ca și chipurile ar fi căpătat viță și-mi făceau semn să mă întorc acasă. Unu moment — trebuie să mărturisesc — mă gândii să mă las de planul meu; dér în momentul acela curioșitatea învinse frica — eram înarmat și apoi — eram bărbat; se nu am eu ouragiul să cutez aceea, ce cuteză o femeie!

„Pe scările, ce duceau sus în formă de verțeu, numrai 37 de trepte, tôte înguste și umede. În fine mă isbii cu capul de o ușă, care se deschise scărțând, apoi intrai într'o pivniță bol-

intențiunea mea este, a mă exprima atât asupra acestei agitațiuni, cât și asupra cestiunei memorandumului. Căci nu numai că pun temeiul ca comitetul pe deplin să fie orientat despre vederile mele în ambele direcțiuni, ci eu sper, că mi va succeda a contribui la clarificarea acelor multiple neclarități, cari parte deja existau, parte încă în mai mare măsură s'au creat prin această agitațiune.

Mai întâi voi se vorbesc de această agitațiune.

Nu aflu de lipsă a intra în detaliile aceleia. Dela sine înțeles este, că și mai puțin poate să mi treacă prin minte, de a face această în privința atacurilor personale îndreptate în contra mea. Aceia, cari au cutesanța d'a mă suspiționa, atât stau de jos sub mine, încât cu suspițările lor nu pot să ajungă până la mine, ci cu acelea ei înșiși își imprimă pe frunte stigma josiției lor proprie. A mă ocupa cu astfel de oameni și porniri ar fi o proprie dejosire a mea, de care nu sunt capabil.

Însă faptul unei agitațiuni suscitată și întreținută în propriul castru al partidului nostru, nu ni este nici posibil nici permis a-l ignora.

Avem de a face aici cu o agitațiune jurnalistică, care pusă în lucrare în foile esterne, ia de îndemn o cestiune controversă internă a partidului nostru, a căreia întregă formă abia este calificabilă, a căreia motive și ținte finale, ce e drept, nu mi sunt cunoscute, d'ar a căreia tendință apertă este îndreptată, de a perturba armonia internă a partidului și a căreia efect este — fi-mi iertată expresiunea singură nimerită — scandalul politici.

La această aparițiune în viața noastră de partid — nouă, d'ar de sigur nu îmbucurătoare, voesc să fac unele reflecțiuni din punctul de vedere al ordinii de partid. Eu adevărat susțin, că acolo unde domnesce viața regulată de partid, cestiunile interne de partid se sustrag peste tot discuției publice, decumva organul competent al partidului, — la noi comitetul central, însărcinat prin Conferința națională cu reprezentarea și conducerea afacerilor naționale, excepționalmente printr'un concluz formal n'ar enuncia necesitatea sau cel puțin admisibilitatea unei atari, că prin urmare deja faptul în sine, că o cestiune internă a partidului, fără autorizare din partea comitetului național să se pună în discuție publică prin foi, ce trec de naționale, ca în cazul prezent, este incompatibil cu considerațiunile de disciplină ale partidului.

În publicațiunile jurnalistice de sub

întrebare însă, precum cunoscut este, s'au făcut obiecte de discuție confidențiale ale comitetului și acesta în mod pe deplin mistificator. Eu cred, că pretutindenea unde există sentiment și pricepere de disciplină, astfel de acte au să fie calificate ca acte de indiscrețiune absolută nepermisibilă.

D'ar o procedură jurnalistică, care punându la o parte nu numai egardele îndatorite persoanei, ci chiar și cele ce compozițiunii de președinte al partidului, încarcă pe președinte cu cele mai josnice injurări și numai decât îl și execută a la Lynch, are o trăsura pronunțată anarhistică.

Indiscrețiunile și mistificațiunile, suspițările și calumniările, injurările și denunțările, aceste sunt armele acestei agitațiuni. Eu cred, că chiar și aceia, cari s'au folosit de aceste arme, nu vor afirma, a ie fi luat din arsenalul bunei cuviințe politice.

Și acestea sunt momentele agitațiunii acesteia, cari, după a mea părere recer o considerare mai serioasă din punctul de vedere atât al ordinii cât și al reputațiunii de partid. Căci în fața unor astfel de aparițiuni, de sine se obrudă cestiunile: Oare se poate cugeta măcar la o activitate cunoscătoare și salutară a supremului organ executiv al partidului național, decât cea dințea și indispensabilă presuposițiune etică: — încrederea omilaterală în discrețiunea reciprocă a membrilor comitetului se permite a fi sguduită prin atari indiscrețiuni și mistificațiuni inadmisibile? Oare nu însemnă acesta a semăna neîncredere și discordia acolo, unde încrederea necondiționată și concordia ce a mai deplină au să domnesc? Oare mai poate să fie vorba de ordine în partid, decât autoritatea președintelui este permisă a se dărma în acest mod? Ba mai mult, oare partidul național nu se periclită deadreptul în existența sa, decât el în temelile sale morale și politice: în sentimentele de bună cuviință politică și de solidaritate națională prin astfel de porniri se sgudue și nihilismul moral se incuibă în sinul său?

De sigur, nu poate fi în firea mea ca asemenea celor din dosul articolelor ațitatori, se suspiționez intențiunile acelor, cari din întâmplare într'una sau altă cauză controversă, nu sunt deo opinie cu mine. Și după toate acestea ori cât de greu imi vine chiar și în acestă casă vrău să presupun, că, aceia, inspirați de intențiunile cele mai bune în orbita lor pătimășă nici conștiință nu au despre întreaga pericolositate a pornirii lor proprie, — o presuposițiune, la care ni-

menea nu mi va pute imputa micime de suflet, întreb însă: Oare chiar și cele mai nobile intențiuni ar pute ele să justifice un astfel de metod de luptă? Și d'ar acestă metod de luptă în sine refusable, în efectele sale mai puțin destructiv ar fi, pentru-că, după suposițiunea noastră, el ar fi provenind din intențiuni nobile? Oare s'ar pute tolera în sinul unui partid, care ține la existența și reputațiunea sa, o astfel de agitațiune chiar și în cazul presupus de bune intențiuni? N'ar fi oare din contră interesul partidului, de a îneca, prin o reacțiune salutară, în germene nihilismul pornit spre ivelă?

D'ar pe lângă toate acestea nici nu există cea mai mică necesitate pentru nici un fel de agitațiune, cu atât mai puțin pentru una asemenea. Căci cestiunile în privința cărora se nasc divergențe mai serioase de păreri, fără de aș pute găsi deslegarea lor satisfăcătoare, pentru toate părțile deja în sinul comitetului, după natura lucrului au să se caute și găsescă deslegarea definitivă în Conferința națională, care nu numai că este genuina și fidelă reprezentantă a opiniei publice a națiunii, ci totodată e prin această și recunoscută de atare. Nu-i vorba, se poate totuși întâmpla ca unele concluse chiar și d'ale acestei corporațiuni unuia său altuia dintre membrii partidului se-i pară greșite, însă și în astfel de casă, căruia asemenea, după a mea cunoștință, până acum nu s'au ivit la noi, este dat pentru singulari, precum și pentru minorități expedientul de a corăspunde pe deplin atât obligămintelor propriei conștiințe, cât și celor mai stricte postulate de disciplină a partidului, fără de a trebui să se recurgă la vre-o agitațiune intestină de partid, prin aceea, că pentru conclusele, cărora convingerile lor individual se opun, refuză responsabilitatea lor personală, d'ar chiar și în asemenea concluse ale conferinței naționale, sciu să respecte voința națională. Deci pentru aceia, cari sciu să cuprindă bine și serios principiul solidarității naționale, absolut nu există motiv, care să-i îndreptătescă la vre-o agitațiune în sinul partidului.

Eu cred deci, că comitetul față de această agitațiune, nu va lipsi a enuncia în mod formal și public:

Pe cât de viuă satisfacțiune simte de o parte comitetul, vedându interesarea presei de peste Carpați pentru lupta noastră națională, așa de altă parte nu poate a nu da expresiune regretelor sale pentru aparițiunea, că unele foi din Bucuresci, par-că s'au pus în serviciul unei agitațiuni, ivite în sinul partidului

nostru național, a unei agitațiuni a cărei metod, decât el s'ar încetățeni în mijlocul nostru, sigur ar periclita și dauna existența și reputațiunea partidului, fără ca sub ori-ce privire să fie folositoare cauzei naționale.

Comitetul mai departe de bună seamă n'ar impune membrilor de partid un sacrificiu prea greu, decât pentru viitor și-ar exprima așteptarea, ca fiecare aderinte, însuflețirea sa nobilă pentru ale sale proprie idei și convingeri, să și-o modereze printr'o însuflețire și mai înaltă pentru solidaritatea națională.

În fine comitetul, după părerea mea, n'ar cere nimic injust, dacă ar adresa foilor de peste Carpați curtenesca rugare: de a observa în cestiunile noastre interne de partid cel puțin aceeași rezervă, care rezervă considerațiunile de disciplină a partidului o impun foilor noastre în astfel de cestiuni.

Căci, în timpuri, când avem să luptăm pentru existența noastră națională, cestiunea solidarității naționale stă mai sus de ori-care cestiune controversă și disciplina de partid, pe care se basază și al nostru partid, ca ori-care altul, stă mai pe sus de cât convingerile individual.

În fața neclarităților eșite la lumină din incidentul atinsei agitațiuni mi-s'a părut de lipsă a espune principiile de mai sus ale disciplinei de partid și eu țin de un interes absolut de partid; ca fie-care membru al partidului să fie orientat despre ele și pătruns de ele; căci altminterlea ființa și organizarea partidului ar fi numai cuvinte goale și lupta națională o jucărie copilărească. Conduș de aceste considerațiuni, eu dau necondiționat publicității această prima parte a acestor ale mele litere, din contră, conform acestor principii de disciplină, supun înțeleptei aprecieri a comitetului, decât oare și următoarea parte a acestei scrisori în care voi să mă ocup de cestiunea memorandumului este a se da publicității sau nu?

Scrisoarea de mai sus adresaându-o d. Babeș și „Telegrafului Român” din Sibiu spre publicare, d-sa află potrivită ocaziunea de a face într'o scrisore către redactorul acestei foi nise declarațiuni cari au trebuit să ne surprindă. Vom reveni.

SCRILE ȚILEI.

— 27 August. (8 Sept.)

Baross pentru Sécui. Ministrul ung. de comunicațiune, Gavrilă Baross, până se află la putere scie, după cum se vede, să exploateze cât de bine tăr-

tită, în care zăceau buți de vin încă pline, er lângă una din ele se afla o sticlă, care era acum de curând folosită. Mă urcai apoi pe opt trepte și ajunsei într'o bucătărie, care se vedea a fi numai de curând părăsită. Cărbuni stinși zăceau pe lângă nisele ole, rămășițe de verdețuri și de pesci erau imprăsciate pe ici pe colea, er pe masă se afla pâne mucedă și la perete era un vas cu apă limpede și rece. Din bucătăria mă urcai pe nisele trepte și ajunsei într'un vestibul, care trebuia să fie în același nivel cu grădina vilei.

Ce privești curiosă! Podinele acoperite de plăci de marmoră de cea mai frumoasă calitate, păreții cu zugrăveli al Fresco, plafondul împodobit cu lucruri de artă și cu candelabre venețiene, peste tot locul tablouri, statue și flori, peste tot scaune îmbrăcate în mătase, sofe brodate cu aur — totul trăda, că odinioară trăise aici un domn bogat și puternic.

„D'ar timpul ce îngrozitor stricase moștenirea sa, pentru care se certau mulți succesori! Florile de mult se vestejiră, în pervasurile lor cele frumoase. — În locul lor era mucegai și pânze de paiangeni, îmbrăcăminte de

mătase era mâncată de molii, cari băteau pe lângă lampa mea, încât aproape întunecau lumina; mesele cele luxoase erau ruse de cari — peste tot straturi de praf, murdăria și mucigaiu, cari dimpreună cu aerul stric at, ofereau o privești de tot neplăcută! Trecui mai departe în alte apartamente — peste tot urme de morțe și singurătate, de părăsire și periciune! În fine ajunsei la o scară pompoasă de marmoră, care ducea în aripa, cu care se sfârșia edificiu.

„Scara se termina într'un prag, unde trebuia să fie intrarea în catul al doilea al vilei. Aici însă ușa era încuiată și toate încercările mele de a-o deschide fură zadarnice. La drăpta duceau nisele trepte spre turn și aici spre marea mea mirare — era ușa deschisă. Întrau într'o odaie boltită a turnului, din care aveam o perspectivă nu numai peste întregul golf de Neapole, ci și peste Sorrent până la Castella mare.

„Și aici era totul în ruine mistuit de vitregimea timpurilor, d'ar câteva urme arătau, că cineva acum de curând le folosise. În mijlocul acesteia era un pat mareț, ale cărui perdele scumpe, trase la o parte, arătau, că cineva acum

de curând dormise în el. Costume de toate felurile erau acățate jur împrejur și dintr'un dulap pe jumătate deschis, străluceau arme și uniforme: Revolvere pumnale și săbii zăceau seu pe masa cea mare de marmoră, seu erau acățate de armurier, apoi resturi de țigări și o luminare de jumătate arsă, trădau, că cineva folosise odaia acesta.

„Nu mă mai îndoiam, că Pillone în anumite timpuri locuia în vila acesta, a cărei înfățișare sinistră îi oferea o sigură ascunță. Mulțumit de această descoperire, mă coborii din nou pe scară pentru ca să ies afară. Orbit de razele luminei, nu băgai de seamă, că scările duc tare în jos și mai înainte de a simți acesta mă aflam eraș în pivniță, însă în partea opusă dela aceea prin care intrasem eu. Tocmai voiam să merg mai departe, când mi-se pără că aud o ușă scârțâind încet.

„Mă luai după sunet și affai într'adevăr o portiță de lemn, pe care o mișca vântul încoc și în colo. O deschise și spre marea mea mirare văqui un frunțu des. Mă încercă să străbat printre tufșurile aceste — imi succese în fine, ajunsei în grădina, p'aci însă era să plătesc cu viața îndrăsnela

mea, căci de nu mă apucam de un oliandru eram să cad peste muchea zidului, care despărțea grădina de oosta, care ducea în mare. Acum înțelesei pe ce drum dispărea lumina strălucitoare și pentru ca să mă convingă mai bine îndoi o ramură din oliandru cel mare, pentru ca să-mi însemnez locul acesta apoi să mă întorcă acasă cu convingerea, că vila murtă are mai multe secrete, ca câte credeam eu că are.

„În ziua următoare, separea, că afară de mine, mai bănuiau încă și alții. Nicolă devenise foarte tăcut și făcea dese visite magistratului. De multe ori peste nopte se sculau servitorii; din timp în timp întâlneam pe cerșitorul cel schiop, gendarmi începă să se preumbe pe drumul, care ducea la Cocumella. Sub împrejurările aceste mă hotără, să las lucrurile, să-și urmez cursul lor și deși sgomotele nocturne deasupra capului meu, continuă, cu toate acestea eu în cele din urmă dormeam somnul dreptilor, fără să fiu turburat de sgomotele, cari circulau printre oameni.

(Va urma).

mulă, de-a se face nemuritorii năntea sēcuiorū sēi pe socotēla nōstră. Cudata de 27 Augustū, elū a adresatū fișpanului Potsa din comitatulū Treiscaunelorū o scrisōre, în care-i face cunoscutū, cā pe sēma industriașilorū sēcui s'a îngrijitū de cāteva locuri bune la lucrāri pentru trebuințele cāilorū ferate. În 59 Augustū, drāguțulū de ministru a adresatū același fișpanū o altă scrisōre, în care-i spune, cā la fabrica de mobile de lemne din Vorata n'a vrutū sē mērgā pānā acum, decātū unū singurū Sēcuiu. Fiindcā și puținulū cāștigū celū pōte avē unū muncitorū la acēstā fabricā, e „pēcātū“ sē trecē în mână nemaghiare, ministulū cere dela fișpanulū Potsa, ca sē stāruie pe lângā Sēcui sē mērgā acolo la fabricā și sē nu mai emigreze pēstre granițe, — Dēr înzadarū! Se vede trēba, s'au sāturatū pānā 'n gātū și de „fericirile“ lui Baross, cāci nu vrēu sē-lū asculte și preferū a-și cāuta pānea lorū pe pāmēntulū Romāniei, cum au făcutū totdeuna.

Importulū de porci vii în Germania. Buletinulū legilorū imperiului publicā unū decretū care desființēzā prohibițiunea importului de porci vii și de cāruri de porci de proveniență americană. Aceste produse vorū fi admise la intrare decāt vorū fi însoțite de unū certificatū oficialū din locul de origină, care se țice cā a fostū esaminate și cā suntū sātētose. Cancelaria imperiului este autorisatā sē edicteze măsurile necesare de controlū. Decretulū intrā în vigōre îndatā.

Memoriulū baroneșei Vecera. Diarulū „Eclair“ publicā din cuvēntū în cuvēntū textulū memoriului baroneșei Vecera. Acestū memoriu îndatā ce a apărutū în Viena, a fostū confiscatū, așa încātū numai puține esemplare au ajunsū în publicitate.

Tērgū internaționalū de grāu la Viena. Tērgulū de grāu internaționalū a avutū locū, ca în toți anii, la Viena și a fostū de multū interesū. Raportulū d-lui Leinkauff, secretarū generalū alū bursei grāului din Viena, asupra recoltei în Austro-Ungaria, prețuiesce grāulū la 51 milioane quintale metrice, sēcara la 34 milioane, orzulū la 31 milioane, ovēsulū la 44 milioane. Prin urmare monarhia va putē sē espōrte: grāu 3½ pānā la 4 milioane quintale, orzū 3 pānā 3½ milioane, ovēsū ½ pānā la ¾ milionū. Esportulū sēcarei nu ar fi cu puținā decātū decāt s'ar întrebuița pentru consumațiunea interiorā și scopurile industriale celelalte cereale.

Din Șimleu ni-se scrie, cā d-lū Grigorie Popū, care timpū de 28 de ani a funcționat ca cantorū și învățatorū în opidulū Craiu-Dorolțū, s'a retrasū în pensiune, fiindū numitū tot-odatā protocolistū la institutulū de creditū „Silvania.“

Reducerea tarifelorū drumurilorū de ferū în Rusia. Guvernulū rusescū a ordonatū o reducere a tarifelorū drumurilorū de ferū spre a înlesni transportulū grānelorū din Caucașū în provinciile unde a lipsitū recolta. „Agenția de Nord“ desminte scirile după cari prohibițiunea esportului cāilorū ar fi eminentā; nici-odatā nu a fostū vorba de acēsta.

Puterea armatā a celorū douē alianțe.

Diarulū rusescū din Odessa „Novorossysk Telegraf“ calculēzā puterea militarā a celorū douē grupuri de puteri europene: Germania are 784 bataliōne, 508 escadrōne și 3324 tunuri de cāmpū; Austro-Ungaria 685 bataliōne, 381 escadrōne și 1880 tunuri de cāmpū; Italia 461 bataliōne, 144 escadrōne și 1242 tunuri de cāmpū; Romānia 99 bataliōne, 50 escadrōne și 108 tunuri de cāmpū;

Turcia 235 bataliōne, 321 escadrōne și 1216 tunuri de cāmpū; grupa alianței triple la unū locū are 2284 bataliōne, 1404 escadrōne și 7770 tunuri de cāmpū. Din grupa contrarā are, Franția 916 bataliōne, 494 escadrōne și 4090 de tunuri de cāmpū; Serbia 81 bataliōne, 29 escadrōne și 320 de tunuri de cāmpū; Danimarka 42 bataliōne, 16 escadrōne și 128 tunuri de cāmpū; Montenegro 30 bataliōne, nici o cavalerie, 30 de tunuri de cāmpū — prin urmare acēstā grupā adversā are 1099 bataliōne, 538 escadrōne și 4568 de tunuri de cāmpū. Decāt se alăturā la acesta numai armata dislocatā în Rusia europēnā fără bataliōnele de rezervā, cu 1249 bataliōne 944 escadrōne, și 3526 tunuri de cāmpū, atunci grupa contrarā triplei alianțe dispune de 2348 bataliōne, 1483 escadrōne, și 8094 tunuri de cāmpū, prin urmare întrece puterea militarā a grupului adversū, cu 284 bataliōne, 79 escadrōne și 324 tunuri de cāmpū.

Programa școlilorū romāne din Brașovū.

A XXVII-a programā a școlilorū centrale romāne din Brașovū conține în partea primā o vorbire ocașionalā despra *Vasile Alecsandri* ținutā de prof. *Andrei Bārseanu* cu ocașia serbārei școlare dela 14 Octombrie v. tr.

Urmēzā apoi conspectulū maturisanților dela acēstū gimnasiu, începēndū dela 1866 pānā la 1890, în care se aratā, cā cu finea anului școlasticū trecutū s'a împlinitū unū pātrarū de vēcū, de cānd s'a completatū acēstū gimnasiu și de cānd s'a făcutū și primulū esamenū de maturitate. În decursulū acestorū 25 de ani au făcutū esamenulū de maturitate peste totū 263 de absolvenți.

Personalulū didacticū la gimnasiu a constatatū din d-nii: Ipolitū Ilasievici (directorū), Dr. V. Glodariu, I. Popea, Pant. Dima, L. Nastasi, N. Pilția, P. Budiu, Dion. Făgărășianu, V. Goldișū, M. Pērvu, V. Onițiu. — *La școlā comercialā și realā:* Bart. Baiulescu, I. Macsimū, Dr. I. Bozoceanū, Art. Feneșianu, I. Socaciu, G. Chelariu, And. Bārseanu, I. Panțu, Ars. Vlaicu. — Profesori secundari d-nii: N. Popoviciu (musicā), I. M. Prodanū (gimm.) I. Dobrēnū (caligr.), Em. Popū (desemn.), prof. estraord. George Tomasū (catechetū gr. cat., și Dr. G. Baiulescu mediculū școl. centrale.

Religiunea s'a propusū în tōte optū clasele gimnasiale, precum și la reale și comerciale în cāte 2 ore pe sēptēmānā. Limba romānā s'a propusū la gimnasiu: în cl. I. cāte 4 ore, în cl. II, III și IV cāte 3 ore și în cl. V—VIII cāte 2 ore pe sēptēmānā. *La reale:* în cl. I—II în cāte 4 ore, în cl. III—IV în cāte 2 ore pe sēptēmānā. *La comerciale* în tōte trei cl. cāte 2 ore pe sēptēmānā. Limba maghiarā s'a propusū la gimnasiu: în cl. I 2 ore, cl. II—VIII în cāte 3 ore pe sēptēmānā. *La reale* în tōte patru, și la comerciale în tōte trei clasele cāte 3 ore pe sēptēmānā. Limba germanā la gimnasiu în tōte 8 clasele în cāte 2 ore pe sēptēmānā. *La reale* în cl. I 4 ore, în cl. II și III cāte 4 ore pe sēptēmānā. *La comerciale* în tōte 3 cl. cāte 3 ore pe sēptēmānā. S'a mai propusū limba francesā la reale în cl. III și IV cāte 3 ore și la comerciale în cl. I și II 2 ore, în cl. III cāte 3 ore pe sēptēmānā.

Societatea de lecturā a școlarilorū din clasele superiōre, sub cond. d-lui prof. I. Popea, a ținutū în decursulū anului 20 de ședințe ordinare și 1 publicā. În aceste ședințe s'au cetitū mai mulți autori, s'au declamatū, și unii membri și-au cetitū operatele lorū. Biblioteca constā din 909 volume. Fondulū constā din 922 fl. 35 cr. depuși la „Albina“. Intrāriile în decursulū anului au fostū 289 fl. 93 cr. eșirile 96 fl. 12 cr. Societatea mai are instrumente musicale în valōre de 96 fl.

Știpeudiștī la școlēle medii au fostū 9, în internatulū Cristurianiū au fostū

4 școlari, ajutōre part. au primitū 5 școlari.

Fondulū pentru ajutorarea școlarilorū sēraoi și a școlarilorū bolnavi constā din 630 fl. 39 cr., ēr fondulū „Bălașa St. Blebea“ pentru premiarea școlarilorū distinși în musicā constā din 255 fl. 79 cr. Ambele aceste fonduri se administrezā de corpulū profesoralū.

Biblioteca școlilorū medii, care conține de presentū 4071 de opuri în 4967 de tomuri și 1501 fascicule, s'au înmulțitū în decursulū anului cu 212 tomuri 82 fascicule, parte cumpērate, parte dāruite.

Diare și foi periodice s'au abonatū 8 și s'au trimisū 7 (romāne) gratuitū.

Numērulū școlarilorū imatriculați la gimnasiu a fostū de 248, la reale 132, și la comerciale 38. *Dupā religioze:* La gimnasiu: gr. or. 198, gr. oat. 26, ev. lut. 2. La reale: gr. or. 104, gr. cat. 7 rom. cat. 1. La comerciale: gr. or. 35, gr. cat. 2. — *Dupā naționalitate:* La gimnasiu: Romāni 224, Germani 2. — La reale: Romāni 111, Israeliti 3, Spanioli 1. — La comerciale: Romāni 35.

Numērulū elevilorū școlēi elem. capitale este: în școlā de tōte țilele: copii 335, copile 233, în școlā de repețiā: copii 53, copile 55. La aceste școli au funcționat ca învățatori d-nii: George Bellissimus (directorū), I. Dobrēnu, I. Aron, N. Oancea, Zos. Butnar, I. Vățășanū, I. Dariu, C. Mușlea, Zos. Aronū, N. Bārșanū, I. Prișcu, N. Popovici (cant) și d-na Elena vęd. G. Rusu, învățatōre (lucru de mână).

Numērulū completū alū școlarilorū imatriculați la școlēle centrale a fostū așadērā 1094, unū spor. de 60 școl. față cu anulū trecutū.

Din datele privitōre la Cronica școlilorū medii amintimū, cā corpurile administrative au alesū ca directorū prov. pe d-lū Ipolitū Ilasievici, ca dirigentū alū școl. reale pe d-lū Iosifū Maximū, ca directorū alū școl. com. pe d-lū Andreiu Bārseanu. Din incidentulū morții marelui poetū V. Alecsandri, școlēle au luatū parte la parastasulū ținutū în biserica S-lui Nicolae, întocmindu-se în aceiași ții și o festivitate comemorativā.

Anulū școlarū 1891—92 se începe la 1-a Septemvrie st. v. c.

SCIRI TELEGRAFICE.

Constantinopole, 7 Septemvrie. Se țice, cā Kiamil-pașa a fostū arestatū; la locuința acestuia s'a făcutū perchisițiune. Se crede în generalū, cā cāderea lui Kiamil n'are nimicū de a face cu politica esternā.

Atena, 7 Septemvrie. Ministrulū de finance și-a datū demisiunea. Ministrulū-președinte Delyannis a luatū ad interim portofoliulū finanțelorū. Diarele vorbescū despre o eventualā remaniere ministerialā.

Literaturā.

A apărutū: *Discursū* la distribuirea premiilor pe anulū școlarū 1890—91 dela liceulū „Lumina“. *Apelū* cātrā domniū părinți cu copii de școlā. *Regulamente* și alte dispozițiuni privitōre la școlā „Lumina“, — de D. R. Cordescu directorulū și fondatorulū liceului. Bucuresci 1891. Formatū 8°, 24 pagini.

„Revista poporului“, fōiā pentru trebuințele talentelorū tinere redactatā de unū comitetū. Directorū: *Alexandru Obedenaru*. Apare odatā pe lunā în Bucuresci (28 Bulevardulū Carolū I. 28) Anulū III, Nr. 1. Sumarū: Cātrā cetitorū, Comitetulū. — Isteriā păgānā (poesiā) de Al. Obedenaru. — *Alexandru Obedenaru* (studiu) de Politū. — Sărutatulū (poesiā) de Carol Scrob — Iubire tātārā (prosā) de Aurelū Goranū. — Sărutare (poesiā) de Ana Ciugagea — *Intermenzo* (tr. după Heine) de S. — *Desgustū* (poesiā), Nicolae Sterianu. — *Constantinū Nottara* (biografiā cu portretū) de Emilū Coralinū. — *Inscințārī*, Administrațiā.

DIVERSE.

O nenorocōsā reuniune de temperanță. Pe la 1846 se constituī în Londra o reuniune de temperanță, cu scopulū de a lupta în contra beuterei de vinū. Îndatā după constituirea acestei nobile reuniuni, sē trimise din sinulū reuniunei o deputațiune de doi membri la principele Albrecht, bărbatulū reginei Angliei, pentru a-lū ruga sē primāscā protectoratulū. Pe cānd deputațiunea ajunsela Albrecht, acesta din întâmplare se afla tocmai la masā. Înainte de a se informa despre cauza venirii lorū, prințulū invitā pe membrii deputațiunei, ca sē ia locū la masā și sē prāndēscā împreună cu elū. Vrēndū-nevrēndū, cei doi delegați ocupā locū la masā. Toți mesenii își făceau chefulū cum se cade, beau și mâncau, cāci era de unde, dēr cei doi străini, fiindū membri ai unei reuniuni de temperanță, se reținurā pānā la o vreme și nu gustarā nici unū stropū de vinū. De-odatā se ridicā însē principele Albrecht și țise: „Domnilorū ridicū acēstū paharū în sātēitatea reginei!“ Acesta a fostū unū toastū, pe care orī cine a trebuitū sē-lū primēscā și sē-și bea vinulū, decāt n'a voitū sē comitā o crimā de lesā majestate. Strāinii beură. Curēndū după asta unū generalū ridicā paharulū în sātēitatea prințului Albrecht. Strāinii ērāși beură. Unū altū sfātōșū închinā pentru libertatea englesā, — strāinii mai înghițirā unū paharū. Vinulū tare, strāinii se chirchilirā și lumea începū a se învīrta cu ei. Cānd principele îi întrebā, cā ce dorescū, ei holbarā din ochi și clătīnāndu-se pe picioare, răspuserā într'unū tārdu: „Noi amū voitū sē rugāmū pe Alteța-Vōstrā, ca mai multū sē nu beți vinū.“ Principele se mirā de acēstā curiosā dorință a oșpețilorū sēi și după ce aflā, cā ei cine suntū și cu ce scopū au venitū, sē hotārī sē-i batjocurēscā. Ordonā sē-i punā pe-o trāsūrā și așa, în stare bețivā, sē-i ducā la clubulū societății de temperanță, unde membrii îi așteptau cu curiositate, ca sē le aducā răspunsulū dela principele Albrecht. Iși pōte închipui fiā-oine, ce rușine i-a ajunsū pe membri, cānd pe acēști delegați ai lorū îi vędurā într'o asemenea stare. Unulū dintre delegați, intrāndū în sala clubului, voi sē ședā pe scaunū, dēr nu nimeri loculū și ședū josū lângā scaunū, unde numai decātū și adormi. Alū doilea delegatū însē a fostū mai „vitēzū“. Elū se duse dreptū la președintele și îmbrățīșāndu-lū îi jurā cā nici-odatā n'a vędutū o față mai frumōsā decātū elū. În urma acēsta nenorocita societate de temperanță numai decātū se desființā.

Omulū ca îngropātorū. Omulū în tōtā vieța sa e unū îngropātorū; În etate de 12 ani 'și îngropā copilāria sa suriđētōre, la 18 ani își îngropā juneța sa trandafirā, la 20 de ani își îngropā primulū sēu amorū, la 30 de ani credința sa în omenire, la 40 își îngropā speranțele, la 50 dorințele sale, la 60 își îngropā pe rēndū cele oinoi simțuri ale sale, auđulū vederea, etc., pānā cānd în fine se duce și elū în mormēntū.

Ce e omulū? În tinerețe este semnulū de întrebare pentru viitorū, în etatea maturā e parentesa presintelui și în bătrānețea sa e semnulū de exclamațiune alū trecutului. — s. —

Cursulū pleței Brașovū.

din 8 Septemvrie st. n. 1891.

Șancnote romānesci Cump.	9.28	Vēnd.	9.31
Argintū romānescū	9.22	„	9.27
Napoleon-d'orī	9.28	„	9.31
Lire turcesci	10.46	„	10.51
Imperiali	9.44	„	9.49
Galbini	5.40	„	5.45
Șeris. fonc. „Albina“ 6%	102.—	„	—
„ „ „ 5%	99.50	„	100.—
Șuble rusesci	120.—	„	121.—
Mārci germane	57.20	„	57.50
Discontulū 6—8% pe anū.			

Proprietarū:
Dr. Aurel Mureșianu.
Redactorū responsabilū interimalū:
Gregoriu Maiorū.

Cursul la bursa din Viena.

din 7 Septembrie a. c. 1891

Table with financial data including 'Renta de aur 4%', 'Renta de harti 5%', 'Imprumutul cailor ferate ungare', etc.

Nr. 11,211—1891

658,3—3

CONCURSUL.

Din legatul Iosef Wehrmacher pentru acei cari studiază, este de a se da pentru durata legală de studiu și fără deosebire de religione sau naționalitate un stipendiu anual de 400 fl. v. a. unui ascultător ordinar la un institut superior intern sau extern, sau astorfel de indiviți, cari prin absolvirea unui gimnasiu superior, a unei școle reale superioare sau unui institut de pregătire sunt în stare de a documenta, cumcă au câștigat dreptul de a frecventa unul din amintitele institute superioare.

Competenții au de a și așterne subscrisului magistrat referitor la petiții provădate cu timbrul recerut și cu documentele de studiu până în 1 Octombrie a. c. In aceste petiții este de a

se documenta, cumce competenții sunt din Transilvania, adică din părțile acele, cari înainte de uniunea cu regatul Ungariei au format politicesc marele principat al Transilvaniei; in fine că sunt fără remedii, adică că atât competenții înșiși cât și părinții lor nu posedă atâta avere, din care se potă acoperi spesele pentru studiu.

Brașov, 29 August 1891.

Magistratul orașenesc.

Nr. 1118—1891

657,3—3

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică că pe baza ordinației Inaltului minister r. u. de agricultură, Nr. 13,196—1891 se va ține în 13 Octombrie 1891 st. n. licitațiune publică spre vândarea de 6366 metri cubici lemne de stejar din pădurea comunală „Dumbrava“ apte pentru construcție plus oferintei.

Oferte confecționate după prescripse și provădate cu vadiul recerut încă se vor primi până la ora în care se începe licitațiunea verbală.

Prețul strigării s'a statorit cu 7639 fl. 20 cr. v. a. și amatorii de cumpărare au a depune înainte de începerea licitațiunei un vadiu de 10%.

Condițiunile de vândare se pot vedea în cancelaria comunală în orele oficiose.

Timiș, 2 Septembrie 1891.

Primăria:

Ioan Neguliciu, primar.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table with subscription rates for Austro-Ungaria: Pe trei luni (3 fl.), Pe șese luni (6 fl.), Pe un an (12 fl.).

Pentru România și străinătate:

Table with subscription rates for Romania and abroad: Pe trei luni (10 fr.), Pe șese luni (20 fr.), Pe un an (40 fr.).

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Table with subscription rates for Austro-Ungaria: Pe an (2 fl.), Pe șese luni (1 fl.), Pe trei luni (50 cr.).

Pentru România și străinătate:

Table with subscription rates for Romania and abroad: Pe an (8 franci), Pe șese luni (4 franci), Pe trei luni (2 franci).

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate poștale.

Domni, cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurită și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 20 Iulie 1891.

Large table with train schedules between various stations like Budapest, Brașov, Sibiu, etc., including departure and arrival times.